

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
Escolas de Arte e Superiores de Deseño de Galicia

Programación da disciplina

Nome do centro: EASD MESTRE MARTEO. SANTIAGO DE COMPOSTELA.

Titulación: ESTUDOS SUPERIORES DE DESEÑO DE PRODUTO.

Materia: TÉCNICAS DE COR.

Disciplina:

Curso: 2º

Carácter: TEÓRICO-PRÁCTICO.

Tipo:

Docente: JUAN CARLOS VILLAVERDE TRONCOSO.

Ano académico: 2020-21.

Índice

1	Identificación e contextualización	3
2	Organización dos contidos	3
3	Avaliación	4
	3.1 Criterios de avaliación	4
	3.2 Procedemento	4
	3.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación	4
	3.4 Sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación	4
	3.5 Criterios e pautas para o alumnado con necesidades educativas especiais	4
4	Metodoloxía, recursos e actividades complementarias	4

Identificación e contextualización

Idiomas	Galego e castelán
Departamento	Deseño de produto
Profesor/a	Juan Carlos Villaverde Troncoso
Correo electrónico	juandibujo2018@gmail.com
Web	
Créditos ECTS	Distribución horaria dos créditos ECTS: 6 Horas totais: 150 horas Horas de clase semanais: 2 horas Horas de clase no curso: 72 horas Horas de traballo non presencial: 78 horas Horas titorías: 8 horas
Horario	Horario de clase semanal: Venres de 13 a 15 h Horario de titorías: Luns de 13:20 a 14:20h Mércores de 11:20 a 12:20h
Descritores	

Organización dos contidos

BT	Bloque temático/contidos	Actividades	Temporalización	Calendario
1	Introducción a cor	Materiais: Mostrarase ó alumnado as características de cada un e o uso axeitado do mesmo.	75 horas de práctica e 5 de teoría	Setembro- maio
2	Valor de tono	Realizaranse fichas de cada cor e as suas gradacións coa técnica elexida por exemplo con lápices de acuarela.		
3	Escalas de valor de tono	Realización de fichas con cores primarios, secundarios, terciarios e complementarios. Exercicios con gradacións dun mesmo cor		
4	Técnicas instrumentais de aplicación da cor	Realización dunha serie de debuxos para establecer as habilidades dos alumnos.		
5	A cor na expresión e representación dos deseños	Exercicios nos que a espontaneidade das primeiras realizacións plásticas cos medios de cor		
....				

2.2 Adaptación á actual situación sanitaria por mor da COVID-19

- A organización xeral incorpora as aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior, especialmente motivadas pola situación de corentena acontecida desde o mes de marzo.
- Debido á situación sensible por motivos sanitarios deste curso, e para evitar masificacións nas aulas, na medida do posible priorizarase a actividade formativa semipresencial fronte á presencial, dando especial protagonismo á aula virtual e compatibilizando a presencialidade co uso de medios telemáticos (ver apartado Metodoloxía).

2.3 Adaptación a un posible escenario lectivo semipresencial

- No caso de que a situación sanitaria determine un escenario de formación semipresencial, adaptaranse os contidos e obxectivos para dar resposta ás aprendizaxes mínimas imprescindibles.

2.4 Adaptación a un posible escenario lectivo non presencial

- No caso de que a situación sanitaria determine un escenario de formación non presencial, adaptaranse os contidos e obxectivos para dar resposta ás aprendizaxes mínimas imprescindibles.

3. Avaliación

A avaliación é de carácter presencial e continuo, polo que o proceso de avaliación implica a asistencia regular as probas teóricas ou prácticas da disciplina nas datas sinaladas o longo de todo o curso.

3.1 Criterios de avaliación

A avaliación das ensinanzas artísticas superiores é de carácter presencial e continuo, polo que o proceso de avaliación continua implica a asistencia regular as clases e realizar as probas teóricas ou prácticas que forman parte do currículo dos estudos nas datas sinaladas durante o curso.

O alumnado dispón de dous convocatorias por ano académico: unha ordinaria e outra extraordinaria.

O alumnado que asistindo regularmente non consiga superar a disciplina (5) terá a posibilidade de superala mediante a realización dunha proba final ou de segunda oportunidade no mes de maio-xuño.

A sistematización do seguimento debe basearse en aspectos e técnicas non so intuitivas senón tamén obxetivas e fiables como sexa posible. Os criterios de avaliación establecen o tipo e grado de aprendizaxe que se espera alcancen os alumnos respecto as capacidades indicadas anteriormente nas respectivas competencias da materia e a especialidade.

A avaliación se realizará ó longo de todo o proceso formativo do alumnado polo que terá carácter continuo. Por este motivo será necesaria a asistencia do alumnado ás actividades programadas.

O número de faltas que implica a perda de avaliación continua será do 20% respecto da súa duración total, con independencia de que sexan o non xustificadas e terá que intentar aprobar na proba final ordinaria de maio-xuño e de non superala poderá concurrir á convocatoria extraordinaria de xuño.

O profesor poderá non permitir a realización de determinadas actividades prácticas a aquel alumno que perda o dereito de avaliación continua, sempre que poda implicar algún tipo de riscos para sí mesmos, para o resto do grupo ou as instalacións.

O alumnado que non se presentase as probas teóricas ou prácticas ó longo do curso, ou non entregase as probas prácticas nunha porcentaxe superior ó 70% do solicitado, salvo causa xustificada documentalmente, non poderá presentarse á proba final da avaliación ordinaria.

O alumnado realizará unha proba práctica inicial para valorar o nivel de coñecementos en canto o seu nivel de cor de cara a deixar constancia dos resultados da mesma e valorar a evolución no proceso de aprendizaxe que consistirá en obter uns cores dados nunha técnica húmida partindo de tres cores básicos e branco sobre papel.

Os criterios de avaliación que se valorarán para que o alumno supere a materia serán:

- **Identificar as cores primarias, secundarias, terciarias e complementarias**
- **Aplicar dun modo práctico gradacións dunha mesma cor**
- **Identificar as gradacións dunha mesma cor nos suxeitos, nas pinturas, en certos aspectos da natureza, etc...**
- **Identificar os usos artísticos e culturais da cor**
- **Posuir a seguridade suficiente na selección e emprego en función dos resultados que pretenden obter, das cores**
- **Valorar a optimización dos medios e materiais que se usen**
- **Adquirir a capacidade visual de representación realista de obxetos.**
- **Dominar o vocabulario específico no campo da cor.**
- **Desenrolar as capacidades creativas aplicadas ó deseño de produtos.**

3.2 Procedementos

A calificación final da materia será a suma de: Un 65% pola parte práctica.

Un 20% pola parte teórica.

Un 10% polo traballo diario na aula.

Un 5% pola actitude e participación.

Os alumnos que superen a nota final do curso, aprobarán coa media resultante. De non ser así acudirán á avaliación final ordinaria, na cal deberán realizar probas tanto prácticas coma teóricas seleccionadas dentre as realizadas en cada avaliación.

3.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación

A avaliación será de carácter presencial e continuo, polo que o proceso de avaliación continua implica a asistencia regular ás clases e a realizar probas teóricas u prácticas que forman parte do currículo dos estudos nas datas sinaladas durante o curso.

A sistematización do seguimento debe basearse en aspectos e técnicas non so intuitivas senón tamén obxetivas e fiables coma sexa posible. Os criterios de avaliación establecen o tipo e grado de aprendizaxe que se espera alcancen os alumnos respecto ás capacidades indicadas anteriormente nas respectivas competencias da materia e a especialidade.

A avaliación se realizará ó longo de todo o proceso formativo do alumnado polo que terá carácter continuo. Por este motivo será necesaria a asistencia do alumnado ás actividades programadas.

O número de faltas que implica a perda de avaliación continua será do 10% respecto do súa duración total, con independencia de que sexan ou non xustificadas.

O profesor poderá non permitir a realización de determinadas actividades prácticas a aquel alumno que perda o dereito de avaliación continua, sempre que poida implicar algún tipo de risco para sí mesmos, para o resto do grupo ou as instalacións.

Os criterios de avaliación establecen o tipo e grado de aprendizaxe que se espera alcancen os alumnos respecto ás capacidades indicadas anteriormente nas respectivas competencias da materia e a especialidade.

Os criterios que se establecerán serán:

- a) Comprensión de conceptos.
- b) O grado de aportación persoal e de investigación desenrolados no traballo.. c) Sensibilidade artística.
- d) Capacidade creativa.
- e) Solucións técnicas de representación gráfica.
- f) Presentación correcta do traballo.

Qué se concretan en:

1. O seguimento, a receptividade e a actitude do alumno respecto á asignatura.
2. A capacidade para utilizar o debuxo con fluidez como ferramenta fundamental do proceso proxectual.
3. A capacidade gráfica e creativa demostrada no traballo de investigación persoal, tanto mediante unha linguaxe científica e obxetiva coma mediante unha linguaxe expresiva.

4. O dominio demostrado das representacións espacial, compositiva e cromática.
5. O interese pola experimentación conceptual, espacial, cromática ou técnica, tanto para a resolución de problemas como para a investigación creativa.
6. A calidade estética das solucións propostas.
7. Nivel de desenrolo perceptivo e cognoscitivo da nosa cultura visual.
8. Capacidade mostrada polo alumno de superar prexuízos e conceptos erróneos que lle impidan prantexar adecuadamente a análise e a expresión gráfica.
9. Elección correcta de soportes, técnicas, materiais e instrumentos para a optimización das producións gráficas.
10. Participación na clase a partir de razoamentos argumentados, diferenciando a opinión persoal do xuízo crítico.

Ante unha posible suspensión das clases por un hipotético escenario de pandemia do Covid 19, poderase adaptar os sistemas de avaliación e cualificación seguíndose o seguinte cálculo:

Nota do periodo de docencia presencial x2 + nota do periodo de docencia telemática e dividir entre tres. Se a cualificación é superior á do período de docencia presencial se cualifica con esa nota e si é inferior se deixa a que tiña ata a suspensión do periodo presencial.

A cualificación final do alumnado contemplará a fase de actividade docente presencial e a fase de actividade docente non presencial. Esta cualificación final non poderá ser inferior a cualificación outorgada na fase de actividade docente presencial.

O alumno aprobará o módulo cunha nota igual ou superior a 5.

3.4 Sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación

O sistema extraordinario de avaliación continua para o alumnado con perda de avaliación continua implica realizar todas as probas teórico- prácticas, xa que coa perda de avaliación continua o alumnado perde unicamente o seu dereito a ser avaliado dentro da avaliación ordinaria continua e segue tendo a obriga de asistir ás clases e de realizar as actividades nas datas sinaladas nas programacións, tendo ademáis que realizar unha proba extraordinaria para ser avaliado.

Debido ó carácter práctico e presencial, os traballos a entregar en no sistema extraordinario de avaliación con perda de avaliación continua, terán que ser realizados baixo a supervisión do docente nas horas de titoría establecidas nos días marcados para estas probas e entregados na data indicada, non sendo válido aquel traballo que non cumpra este requisito.

A falta de asistencia o primeiro día de realización das probas finais, salvo causa xustificada documentalmente, implica o abandono das mesmas.

Os baremos de avaliación na proba práctica extraordinaria serán os seguintes:

- Proba práctica: 70%- 100%
- Proba teórica: 0%- 30%

O alumnado que asistindo regularmente non consiga no proceso de avaliación continua una nota suficiente para superala materia (5), terá a posibilidade de superala mediante a realización dunha proba final ou de segunda oportunidade no mes de xuño.

O alumnado que non se presentase ás probas teóricas ou prácticas ó longo do curso, ou non entregase as probas prácticas nunha porcentaxe superior ó 70% do solicitado, salvo

causa xustificada documentalmente, non poderá presentarse á proba final de avaliación ordinaria.

O alumnado que asistindo regularmente non consiga no proceso de avaliación continua unha nota suficiente para superar os módulos (5), terá a posibilidade de superalos mediante a realización de unha proba final ou de segunda oportunidade no mes de xuño.

O alumnado que non se presentase ás probas teóricas ou prácticas ó logo do curso, ou non entregase as probas prácticas nunha porcentaxe superior ó 70% do solicitado, salvo causa xustificada documentalmente, non poderá presentarse á proba final de avaliación ordinaria.

Ante unha posible suspensión das clases por un hipotético escenario de pandemia do Covid 19, poderanse adaptar os sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación

A proba da avaliación ordinaria sería non presencial e só entrarán os contidos impartidos na ensinanza presencial e estará establecida no calendario da web do centro, sendo establecidas dentro dos días marcados no calendario publicado a principio de curso.

O alumno que realice a proba aprobará o módulo se consegue unha nota igual ou superior a 5 puntos.

A proba da avaliación extraordinaria sería non presencial e só entrarán os contidos impartidos na ensinanza presencial e estará establecida no calendario da web do centro, sendo establecidas dentro dos días marcados no calendario publicado a principio de curso.

O alumno que realice a proba aprobará o módulo se consegue unha nota igual ou superior a 5 puntos.

3.5 Criterios e pautas para o alumnado con necesidades educativas especiais

A programación de Técnicas de cor aplicadas ó deseño de produto deberá ter en conta as diferenzas existentes no alumnado no referente ás capacidades dos aprendizaxes previos.

A partires da heteroxeneidade do alumnado, tratarase de planificar o conxunto de actuacións posibles que permitan dar resposta as súas particularidades. Isto supón levar a cabo unha reflexión neste senso acerca dos contidos, as estratexias didácticas e a avaliación.

Tamén é un feito que os alumnos diferéncianse progresivamente no que se refire a súa capacidade para aprender e a programación de Técnicas de cor aplicadas ó deseño de produto deberá ter en conta as diferenzas existentes no alumnado no referente as capacidades e aprendizaxes previos.

A diversidade debe xestionarse cambiando os materiais didácticos E adaptando os elementos das programacións, procedimentos, ferramentas de avaliación cando sexa necesario.

Estimular a curiosidade e ofrecer unha atención individualizada serán as estratexias máis importantes para ofrecer unha resposta educativa tanto a aqueles alumnos que progresan dun xeito máis lento como a aqueles que o fan dun xeito máis rápido. Con esa finalidade se establecerán as adaptacións curriculares actuando os distintos elementos da programación:

- a. **Temporalización:** Adaptación do currículo modificando o tempo previsto para alcanzar determinados obxetivos, sendo éstos comúns a tódolos alumnos. Consistirá en facer máis extenso e detallado o proceso.
- b. **Priorización dalgún elemento curricular:** Consiste en dar prioridade a un tipo de contidos que posibilitarán aprendizaxes posteriores en detrimento doutros contidos complementarios

3.5.1 Procedemento para a realización da avaliación inicial

– Durante a primeira semana do curso escolar, o docente realizará a avaliación inicial do alumnado, co obxectivo de identificar as súas dificultades e necesidades de atención educativa.

- Para a realización da avaliación inicial realizarase unha proba de cor do natural na que se pedirá ó alumno que reflicte os aspectos fundamentais do modelo que servirá para valorar no nivel en que se encontra o alumno de cara a potenciar aqueles aspectos nos que se encontre menos afianzado.

- Prestarase especial atención ó alumnado con necesidades específicas específicas de apoio educativo.

- Os datos obtidos da avaliación inicial quedarán recollidos no caderno da aula podendo valorar a evolución do alumno a partir deses datos.

4. Metodoloxía, recursos e actividades complementarias

4.1 Metodoloxía

Partirase dos coñecementos previos que teña o alumnado sobre cada unha das unidades didácticas, explicando desde aí os contidos, proporcionando un material didáctico a través do cal os alumnos e alumnas, guiados polo profesor, poidan construír a súa propia aprendizaxe, sendo o enfoque eminentemente práctico.

4.1.1 Modalidade presencial

– As Ensinanzas Artísticas Superiores de Deseño teñen carácter presencial: esta é a modalidade prioritaria que se seguirá durante o curso. Para elo, o centro habilitou as aulas para poder manter as distancias individuais recollidas no Protocolo Covid publicado pola Consellaría de Educación conxuntamente coa de Sanidade.

– Debido á casuística específica deste curso, a aula virtual da disciplina estará en funcionamento desde setembro, con información de interese para a disciplina, para facilitar unha hipotética transición á modalidade semipresencial ou incluso non presencial, se a situación sanitaria así o recomendase.

4.1.2 Modalidade semipresencial

– O Protocolo Covid recolle que o/a docente poderá establecer franxas horarias que permitan que o alumnado sen asistir ao centro educativo, poida realizar a formación de forma telemática, até un máximo de 12 créditos ECTS por curso, e simultaneamente até un máximo do 50% dos créditos ECTS cos que conte a disciplina.

– No caso de que as circunstancias sanitarias recomenden o paso á modalidade semipresencial, compatibilizarase a formación presencial coa teleformación, adaptando a metodoloxía aos recursos propios desta modalidade: aula virtual e plataforma Webex.

– Estas modificacións comunicaranse ao alumnado durante as clases presenciais e a través da aula virtual, segundo o momento e casuística do curso.

4.1.3 Modalidade non presencial

– Por motivos excepcionais de índole sanitaria, se fose preciso, adaptaranse as diferentes actividades íntegramente á modalidade telemática, mediante o uso da aula virtual e a plataforma

Webex, adaptando a organización dos contidos segundo o recollido no epígrafe 2 da programación.

- Estas modificacións comunicaranse ao alumnado a través da aula virtual, segundo o momento e casuística do curso.

A metodoloxía a seguir será constructivista, intentando que o alumno descubra por sí mesmo a utilidade dos temas tratados, partindo dos seus coñecementos previos e das súas experiencias. Será flexible e aberta como parte dun aprendizaxe activo e creativo. O profesor aportará os contidos relacionados con cada unha das actividades didácticas programadas, organizando e coordinando as actividades para que o alumno descubra a través da experimentación. Para éllo :

- * Fundamentaranse os coñecimentos na práctica.**
- * As actividades plantexaranse con claridade, establecendo previamente as liñas de avaliación das mesmas.**
- * Ditas actividades vincularanse ó medio e o entorno cotián do alumno.**
- * Fomentaranse aquelas actividades que favorezan o pensamento diverxente.**
- * Incentivarase a participación dos alumnos na exposición das cuestións prantexadas.**

Desenrolo de actividades:

A) De diagnóstico inicial:

O profesor verificará mediante diversos procedimentos: preguntas abertas, exercicios, cuestionarios, coloquio, etc. O nivel medio de coñecementos do grupo de alumnos na materia a tratar e realizará os axustes oportunos no programa.

B) Actividades presenciais expositivo- explicativas:

O profesor dedicará un tempo á presentación organizada dos contidos da mesma. Realizará exposicións para explicar conceptos e aclarar dúbidas. Comprobará a comprensión, mediante recursos didácticos variados. Organizará o traballo autónomo dos estudantes, dando pautas xerais en cuanto a conceptos, procedimentos, recomendacións bibliográficas, suxerencias na búsqueda de información, etc.

C) Práctica experimental:

Una vez proporcionados os contidos conceptuais e haber reflexionado acerca dos procedimentais, o alumno iniciará a actividade práctica. “Aprendendo facendo” é un principio ineludible para o aprendizaxe desta asignatura. Mentras isto ocorre, terá lugar un seguimento por parte do profesor que supervisará o traballo e establecerá un trato individualizado con cada alumno para resolver posibles dúbidas ou problemas.

D) Actividades de reforzo e ampliación:

O deseño de actividades, tanto para alumnos que non asimilaren os obxetivos propostos como para os que lo fixeran con creces, resulta indispensable para evitar a desmotivación.

E) Aplicacións, análise de exercicios e outros exemplos.

Como peche do modelo didáctico estúdanse aplicacións do concepto estudado en diferentes obras creativas. Con estas consideracións ábrese o tema cara o estudo e disfrute das manifestacións artísticas.

Obxetivos didácticos:

- Coñecer as propiedades físicas da cor
- Coñecer os pigmentos naturais e artificiais • Identificar os aglutinantes e disolventes.
- Experimentar co seu uso

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Se procurará que o alumnado comprenda a cor e realice unha mostra variada coa que apoiar o uso das técnicas de cor.

Os traballos realizaranse sobre formas simples do mesmo tamaño (formatos cadrados ou rectangulares) e subdivisións verticais.

Ante unha posible suspensión das clases por un hipotético escenario de pandemia do Covid 19, poderase adaptar a programación didáctica propoñéndosele ó alumnado a realización de exercicios continuando coa programación ou reforzando actividades xa feitas, aquelas cujos contidos puideran necesitar dun maior reforzo ou profundidade de cara a asimilar os que máis lles poidan custar ou sexan de maior dificultade para eles debendo ter en conta a realidade do grupo (nivel, número de alumnos...) adaptando a temporalización a realidade do grupo.

Coa finalidade de contribuir á mellora da organización académica derivada do Covid 19 poderánse deseñar escenarios de semipresencialidade cunha planificación de carácter semanal, quincenal ou mensual dacordo coas circunstancias que se presenten no desenvolvemento do curso.

Bibliografía. Textos básicos:

- **ALBERS, J. La interacción del color.**
- **TORNQUIST, J. "Color y luz, teoría y práctica". Editorial Gustavo Gili, 2008.**
- **ARNHEIM, R. Arte y percepción visual. Alianza Forma. Madrid, 1992.**
- **LAMBERT, S. El dibujo. Técnica y Utilidad, Una introducción a la percepción del dibujo. Ediciones Hermann Blume. Madrid, 1985.**
- **MAIER, M. Procesos elementales de proyectación y configuración. Curso básico de la Escuela de Artes Aplicadas de Basilea. Tomo I. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1982.**
- **WONG, W. Principios del diseño en color. Ed. G. G 1995.**

Textos recomendados para diseño de produto:

- **IZQUIERDO ASENSI, Geometría Descriptiva. Ed Dossat. Madrid**
- **JONES, CH. Métodos de diseño. Ed. GG, 1982**
- **KATZ, D. Psicología de la forma. Madrid, 1945.**
- **MALDONADO, T. Vanguardia y racionalidad. G. Gili, Barcelona, 1977**

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

galicia

- **MULLER- BROKMANN, Sistemas de retículas. Ed G. Pili. Barcelona, 1982. · MUNARI, B. Cómo nacen los objetos. Ed. GG, 1982**
- **MUNARI, B. Diseño y comunicación visual. Ed. GG, 1982**
- **MUNARI, B. Diseño y comunicación. Ed. Gustavo Gili, SA**
- **PANOFSKY, E. La perspectiva como forma simbólica. Ed. Tusquets**
- **WONG, W. Fundamentos del diseño bi y tridimensional. Ed. G. G**